

- розвиток та розширення повноважень органів місцевого самоврядування;
- ефективне адміністрування податків і зборів;
- підвищення зацікавленості місцевого самоврядування у поповненні власних бюджетів;
- стимулювання соціально-економічного розвитку територій.

Виходячи з вищезазначеного зроблено висновок, що найбільшим рушієм сталого та прискорено розвитку територій стала зацікавленість самого місцевого самоврядування. Запорукою зміцнення економічного потенціалу територіальних громад стануть відповідні управлінські рішення керівництва ОТГ щодо посилення факторів формування стану місцевих бюджетів за рахунок активізації громадської активності, розвиваючись у соціальному та економічному напрямках, поповнюючи місцеві бюджети та створюючи належну базу фінансових ресурсів за для сталого та прискорено розвитку територій.

Список використаних джерел:

1. Сайт «Децентралізація» / Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 грудня 2019 року. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/506/10.12.2019.pdf> (дата звернення: 13.11.2020).
2. Сайт «Децентралізація» / Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 вересня 2020 року. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/593/%D0%9C%D0%BE%D0%BDi%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3__10.09.2020.pdf (дата звернення: 16.11.2020).
3. Сайт «Децентралізація» / Місцеві бюджети: експерти проаналізували результати 9 місяців 2019 року. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11861?page=4> (дата звернення: 16.11.2020).
4. Сайт «Ціна держави» / Бюджет України. URL: <http://old.cost.ua/budget/> (дата звернення: 16.11.2020).
5. Сайт «Ціна держави» / Видатки місцевих бюджетів України за функціональною ознакою. URL: <http://old.cost.ua/budget/expenditure/elements/> (дата звернення: 17.11.2020).
6. Сайт «Ціна держави» / Доходи місцевих бюджетів України. URL: <http://old.cost.ua/budget/revenue/> (дата звернення: 17.11.2020).
7. Магро А.О. Оцінювання результатів впровадження реформи децентралізації в Україні: фінансовий аспект розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»* (подано до друку).

Машир Г. Я.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕПЛИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Розвиток тепличного бізнесу безпосередньо залежить від стану сільського господарства країни. На цьому етапі Україна має достатній потенціал росту та перспективи розвитку даного напрямку.

З 2015 року в Україні почалось поступове технологічне переоснащення виробництва тепличних господарств (підвищення його енергоефективності для зменшення собівартості вирощування культур та збільшення рентабельності) у більшій мірі за рахунок відновлення банківського кредитування даного сектору. Незважаючи на технологічне переоснащення,

більшість теплиць досі залишаються плівковими, що впливає на якість вирощуваної продукції.

Основними позитивними факторами, які впливають на розвиток тепличного господарства України, можна вважати наступні: можливість вирощування високорентабельної продукції – полуниці та інших видів овочів та ягід; можливість впровадження енергозберігаючих технологій; можливість селекції, а також закупки широкого асортименту посівного матеріалу; сприятливі кліматичні умови для розвитку тепличного господарства; наявність значного людського ресурсу.

Головним чинником, що стримує зростання тепличного господарства, є висока конкуренція на ринку. Імпортні виробники пропонують більший вибір овочів і ягід, вирощених в теплицях, які часто виграють і за ціною, і за якістю [1, с. 51]. Крім того, факторами стримування є наявність багаторівневих каналів збуту продукції, що впливає на її кінцеву вартість; значні початкові інвестиції для виходу на ринок – від 1,5 до 4 млн. доларів США на га теплиць; не структурована та не налагоджена система холодної логістики; низький рівень енергоефективності існуючих теплиць.

Найбільш популярними культурами для вирощування в українських теплицях є огірки, помідори і зелень. Проте в сучасних і високотехнологічних теплицях можна вирощувати ягоди, цитрусові й інші культури.

Багато в чому розвиток тепличного господарства обумовлений зміною структури споживання. Люди вважають за краще наповнювати свій раціон великою кількістю овочів і фруктів не лише в літній сезон, але і зимовий. З розвитком культури здорового харчування стало популярним споживання зелені, такої як: руккола, салат ромен та ін.

Найбільша кількість площ на території України призначена для вирощування овочів відкритого ґрунту. Валовий же збір урожаю з цих площ має досить нестабільний характер, який обумовлюється погодними умовами в країні.

Загальний збір урожаю, як овочів відкритого, так і овочів закритого ґрунту демонстрував поступове збільшення в період з 2016 по 2018 рр. В 2019 році сталося падіння валового збору урожаю на 1% за рахунок скорочення збору овочів відкритого ґрунту.

У структурі збору урожаю більше 95% доводиться на овочі відкритого ґрунту. І усього лише близько 5% на тепличні овочі. Проте динаміка зміни структури демонструє збільшення в 2019 р. овочів закритого ґрунту до 6% в загальному обсязі збору урожаю.

На сільськогосподарські підприємства припадає близько 20% усіх тепличних площ в країні. Частка теплиць, що залишилася, доводиться на господарства населення. Близько 60% від усіх тепличних комплексів в Україні є новими, а частина, що залишилася, – застарілими. Нові теплиці належать великим гравцям ринку, оскільки будівництво або реконструкція теплиці вимагає значних капіталовкладень, які можуть собі дозволити тільки великі підприємства.

Варто відмітити, що площі тепличних комплексів в Україні ростуть саме за рахунок великих гравців ринку, які зводять високотехнологічні нові автоматизовані теплиці.

Кліматичні умови України дозволяють на відкритому ґрунті вирощувати овочі, фрукти, квіти і гриби лише в теплий період року – з кінця травня до середини жовтня, хоча попит на цю продукцію спостерігається круглий рік.

Майже 90% тепличних комплексів призначені для вирощування овочів і квітів. Використовуються вони по більшій мірі для вирощування таких традиційних культур, як помідори, огірки і троянди. Небагато теплиць відведені під вирощування солодкого перцю, баклажанів, цибулі, редису, петрушки, шпинату, кропу і листового салату. На фруктах, грибах й інших культурах спеціалізується лише 10% промислових господарств.

Основні матеріали для виготовлення теплиць – це збірні металеві конструкції покриті склом, плівкою або пластиком. Залежно від призначення теплиці, використовуються різні матеріали і технології при її будівництві.

Головним вектором в розвитку тепличного господарства України повинні стати максимальна автоматизація і механізація процесів, а також збільшення енергоефективності теплиць, що дозволить скоротити собівартість вирощуваних культур і зробити їх конкурентоздатнішими на українському ринку.

Список використаних джерел:

3. Лещенко Л.О. Удосконалення ринку овочів захищеного ґрунту на основі підвищення ефективності їх виробництва. *Агросвіт* № 17, 2018. С. 48-53.
4. Сучасне тепличне господарство 2019. URL: <https://infoindustria.com.ua/suchasne-teplichne-gospodarstvo-2019/>
3. Українські перспективи тепличного господарства. URL: <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/13846-ukrainski-perspektyvy-teplychnoho-hospodarstva.html>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Канд. екон. наук Михайленко О. Г., Бовкунов В.В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

АКТИВІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Підприємництво відіграє дуже вагомую роль у національному господарстві будь-якої країни, так як воно сприяє розширенню структури пропозицій на внутрішньому ринку товарів та послуг, збільшує кількість робочих місць, створює ефективне конкурентне середовище, підвищує ефективність національної економіки тощо. Досвід промислово розвинених країн з ринковою економікою показує, що підприємництво є необхідною умовою економічного зростання [5, с.249].

Українськими науковцями та практиками було здійснено багато кроків у розвитку підприємництва. Даній темі присвятили свої праці Бутенко Д.С., Довгопола Ю.С., Зянько В. В., Кравченко М.С., Лесько О.Й., Глущенко Л.Д., Мещерякова Т.К., Смелянська Т.П., Мацюк І.Р. та ін. Проте активізація підприємництва залишається на досить низькому рівні, що є проблемою для країни, орієнтованої на інтеграцію до Європи. Економічна та політична ситуації в Україні на сучасному етапі розвитку свідчать про те, що розвиток